

Rejsedagbog fra Berlin

Søndag – dag et:

Vi var seks praktikanter af sted på turen, og mens fem havde valgt at flyve, havde fotopraktikant Iben erklæret sig som en klimatosse og valgt bussen. Fremme i Berlin mødtes de flyrejsende med buspassageren i vores lejede lejlighed, hvor vi fik en grundig introduktion til Berlin af vores udlejer. Derefter bevægede vi os ud i storbyen for at finde frokost og første stop - Hamburger Bahnhof.

Den nedlagte stationsbygning rummer i dag et moderne kunstmuseum med fast udstilling og skiftende særudstillinger. Den ene af dem, har de seneste måneder skabt stor diskussion i Tyskland. Udstillingen handler nemlig om den tyske maler Emil Nolde og hans skiftende syn på nazismen før, under og efter Anden Verdenskrig. Den historie har vi også dækket i avisen. Og den rejser spørgsmålet: Kan man skille kunstneren og kunsten?

Udstillingen var meget interessant, og uanset om man er til Noldes kunst, gav den et grundigt indblik i ham og NSDAP. Klogere på hans nazifortid blev vi.

Efter udstillingen gik vi på jagt efter kaffe og kage, og velplaceret på en stille sidegade til Kastanjenallee var der tid til at tale ordentligt om udstillingen. Snakken faldt hurtigt på det, der blev studieturens helt store tema, den tyske mindekultur/ bearbejdning af det, der skete under naziregimet. Mens snakken løb over kaffen, løb tiden lidt fra os, og vi måtte tage direkte ud til den berlinske bydel Wedding, hvor vi skulle mødes med Benjamin Lassiwe, som Kristeligt Dagblads tysklandskorrespondent Tobias Stern havde sat os op med.

Da Tobias ville få travlt de næste dage, kom han også. Og så havde vores fotopraktikant inviteret den danske fotojournalist Malene Lauritsen. Det blev til en meget interessant snak om deres tre vidt forskellige veje ind i journalistikken og Berlin. Benjamin Lassiwe er tysk freelancejournalist, der blandt andet specialiserer sig inden for kirke og tro - hvilket også er Kristeligt Dagblads niche. Han fik allerede i studietiden forskellige småjobs som journalist. En dag kom han til et pressemøde med den katolske kirke i Tyskland, og der opdagede han, at der kun sad to andre journalister. Den næste gang de holdt pressemøde tog han med, og historien var den samme. Og på den måde vidste han, at her var en niche, som måske kunne blive hans niche. Hvilket også, var hans første råd til os: **Find en niche.**

Tobias Stern er Kristeligt Dagblads Tysklandskorrespondent. Han har selv været praktikant på avisen og fik efterfølgende en fastansættelse. Men han havde wanderlust og begyndte at undersøge mulighederne for at rejse ud for avisen. Drømmen var egentlig Rusland, men da muligheden for at komme til Tyskland bød sig, slog han til. Aftenens anden råd: **Se, hvor på verdenskortet, der er sorte huller, hvor ingen rigtigt dækker.**

Malene Lauritsen er dansk freelance pressefotograf i Berlin. Ligesom Tobias har hun været praktikant på Kristeligt Dagblad, og har efterfølgende boet i både New York og Berlin. I dag lever hun af en blanding af presse-, kunst- og reklamefotografi. Men da hun først flyttede hun til byen supplerede hun med et job som kundeservice rådgiver. Hellere det end at gå på

kompromis med hendes kunstneriske visioner og drømme, og det var hendes råd: **Som freelancer skal man brænde for det, man laver, så gør kun det!**

Mandag – dag to:

Hjemmefra havde vi besluttet, at vi skulle bruge en del af mandagen på at besøge det jødiske museum. Kun den udstilling, der ligger i den nyere Libeskind-bygning, var åben. Her fortæller arkitekturen om den tysk-jødiske historie, som det lyder i brochuren. Og selvom det kan lyde søgt, er der noget om snakken. På udstillingen splittede vi op, men alle endte med at bruge længere tid end vi havde beregnet. Ikke mindst mindehaven, som er i samme stil som det store mindesmærke ved Brandenburger Tor, var fascinerende og tankevækkende. Det samme var den lange gang, hvor genstande doneret af efterkommere til de døde fra koncentrationslejrene, var udstillet.

Vi mødtes alle sammen ved kunstinstitutionen "Memory void". Her ligger mere end 10.000 ansigter lavet i jern på gulvet, og mens man bevæger sig hen over dem, lyder det næsten som skrig - som en af praktikanterne konstaterede. Det store tomme rum skaber plads til tanker, og vi var ikke ligefrem opløftende, da vi igen forlod museet.

Efter frokost var der tid til fri leg og vi tog i samlet flok ud for at kigge på de berlinske butikker. På vejen stødte vi på et par af de tyske snublesten, som i netop de dage var ved at blive installeret i København.

Studieturen har for os ikke kun handlet om Berlin og Tyskland, men også om at lære hinanden bedre at kende. Det var der tid til denne aften, da vi mødtes over en øl og en drink i lejligheden. Ikke overraskende faldt samtalen på tro, og det kom der en både ophedet og interessant diskussion ud af. Og det var tydeligt, at selvom vi alle interesserer os for det eksistentielle, så er vi bestemt ikke alle troende.

Tirsdag – dag tre:

Efter en hurtig morgenmad gik turen til ambassadekvarteret, hvor vi havde en aftale med Kommunikations- og kulturafdelingen på Den Danske Ambassade. Ambassaden ligger i et kompleks sammen med den finske, svenske, norske og islandske ambassade, og de deler en central og moderne fællesbygning. Men det er ikke kun for syns skyld eller symbolværdi, at de nordiske lande har slået sig sammen - det har en reel effekt, når de sammen går til møder eller holder arrangementer, som vores kontakt, Tobias Pichard Christensen, der arbejder som referent på ambassaden, fortalte. Desuden er han også tidligere praktikant på Kristeligt Dagblad. Han sad 8 måneder på net-redaktionen i 2014 og fortalte også om de fordele, han i sit nuværende arbejde drager ved at fatte sig kort og korrekt.

Efter en kort rundvisning blev vi vist ind i et møderum, hvor kommunikationschef **Jesper Schou-Knudsen** også havde sat tid af til at fortælle om ambassadens (presse)arbejde.

Vi fik først en kort gennemgang af ambassadens rolle i Tyskland, inden snakken faldt på deres kommunikationsstrategi. For halvandet år siden besluttede de nemlig at revurdere den, og det har bl.a. betydet mindre fokus på traditionel kommunikation som pressemeddelelser, og mere fokus på den personlige og skræddersyede pressekontakt. Eksempelvis gennem slicing af historierne, så Kristeligt Dagblad får en ting - Berlingske noget helt andet. En strategi, der efter sigende har resulteret i mere og bedre medieomtale. Derudover løftede kommunikationschefen

en smule af sløret for, hvad der skal ske i 2020, der er 75 året for Anden Verdenskrigs afslutning.

Der blev ikke lagt skjul på, at diverse jubilæumsmarkeringer og ministerbesøg er noget, de sætter pris på hos ambassaden, men at deres opgave i bund og grund er at varetage Danmarks interesser. Digitalisering er for eksempel en stor dagsorden for ambassaden, og hvis de i tyske medier ser en mulighed for eksempelvis at fortælle om, hvordan det er lykkedes at digitalisere dele af offentlige systemer i Danmark via NemID, tager de den gerne for at påvirke Tyskland til at gå samme vej.

Vi brugte en del tid på at tale om forskellene på danske og tyske medier, hvor Tobias og Jesper delte mange overraskende og interessante pointer. En af de mest tankevækkende var, at en forsidehistorie i en tysk printavis sagtens kan fylde 10 sider. På ambassaden har de udarbejdet en rapport, hvor de sammenligner danske og tyske medier, som vi desværre ikke kunne få lov at komme i besiddelse af, men kun blive fortalt om. Også her var der en interessant pointe i, at der udover det generelle indtryk er konkrete forskelle som lixtal, kildevariation og globale perspektiver, hvor de tyske printaviser er længere fremme end de danske. Med undtagelse af Weekendavisen og Kristeligt Dagblad lød deres betragtning faktisk, at de danske printaviser ville svare til den meget tabloide del af tysk presse. Det er en anderledes måde at få fortalt, at Kristeligt Dagblad er anderledes dybdegående end de fleste andre danske aviser, men mest af alt en overraskende fortælling om, hvordan tyske dagblade adskiller sig fra danske.

En af deres forklaringer på tyskernes forhold til og brug af printaviser, der i øvrigt på ingen måde er videnskabelig, er, at de langt fra er, hvor danskere er, digitalt. Der er en større værdi for flere tyskere i at have noget på print. Derudover fortalte de to ambassademedarbejdere, at det er deres overbevisning, at tyskere generelt er anderledes kultiverede end danskere. Danske aviser skriver om store temaer og "pakker det flot ind i et tillæg", mens de tyske har det som en mere naturlig og integreret del af de daglige spalter.

Skærer man det helt ud i pap og er lidt skråsikker, minder Kristeligt Dagblads læsere mere om den tyske avisbruger end gennemsnittet. Det har efterfølgende fået os til at tale om, hvordan vi måske u hensigtsmæssigt lader tanken om, at der må og skal være noget nyt i enhver historie, vi skriver, spænde ben for, at vi laver den lange, dybdegående og forklarende baggrundsartikel. Hvis ellers den er relevant og stadig rummer tilpas aktualitet, kunne en af pointerne fra ambassadebesøget være at huske på, at Kristeligt Dagblads læsere netop er nogle af dem, der har og bruger mest læsetid i landet. Det er i sig selv ikke noget, vi ikke har hørt før, men en ny måde at få det bekræftet på.

Efter frokost mødtes vi ved personaleindgangen til Bundestag bygningen, hvor vi havde en aftale med Armin Petschner, der arbejder som presserådgiver for CSU. Han tog os på en rundvisning i hele bygningen, inklusiv både en tur i kuplen og ind, hvor regeringsudvalgsarbejde foregår. Den første del af turen gik med at fortælle om bygningens historie og en kort gennemgang af den tyske genforening, men hurtigt faldt snakken på det daglige arbejde i parlamentet. Der på engang minder om og er milevidt fra det danske. For det første er der en stor størrelsesforskel. Folketinget har 179 medlemmer, mens Bundestag svinger et sted mellem 600 og 700 - en forskel, der er bestemt af det tyske valgsystem, der er en sælsom blanding af "first-past-the-post", som kendes fra Storbritannien, og proportionel representation, som vi kender det derhjemme.

Undervejs talte Armin Petschner os også igennem dagligdagen i parlamentet, og vi fik lov til at se det grupperum, hvor de to søskendepartier CDU og CSU sammen fastlægger deres politik.

Desuden fik vi en introduktion til pressearbejdet i parlamentet, der primært foregår udenfor gruppeværelserne. Her har hvert parti en fotovæg, hvor de stiller op til interview og holde presse møder - hvilket gør det nemt for journalister at nå alle partier på engang. Derefter fik vi en kop kaffe og en mere uformel sludder med Armin Petschner, inden hans telefon begyndt at bimle og bamle, og vores besøg blev forkortet.